

Epidemiologija samoubojstava na području općine Osijek

**Nikola Mandić, Đuro Radaković i
Željko Živković**

Opća bolnica Osijek, Sekretarijat za unutrašnje poslove
Osijek i Stanica hitne medicinske pomoći Osijek

Izvorni znanstveni rad
UDK 616.89-008.441.44
Prispjelo: 18. kolovoza 1988.

Autori analiziraju 393 samoubojstava na području općine Osijek, registrirana u Općinskom sekretarijatu javne sigurnosti, od 1970. do 1984. godine.

Obrađena su mjesta rođenja samoubica, stil življenja, mjesto izvršenja samoubojstva, način izvršenja, zanimanje, spol, dob, te razlog za suicid po mišljenju okoline.

Uspoređivani su podaci o samoubojstvima u gradu s onima na selu. Posebno su obrađena samoubojstva u tri sela općine Osijek (Aljmaš, Dalj i Erdut), u kojima Osječani u posljednje vrijeme grade kuće za odmor.

Interesantan epidemiološki pregled pojavnosti samoubojstava po godinama govori da su na ovom području učestaliji suicidi na selu, da su najčešća mjesta izvršenja vlastite vikendice, da u gradu mlade osobe vrše samoubojstva najčešće u siječnju, da se među suicidentima u gradu ističu doseljenici, da je odnos muškaraca i žena 268:125, te da je među ženama samoubicama relativno visoki postotak kućanica.

Autori upozoravaju na povezanost odluke o suicidu i načinu suicida sa kulturom i stilom življenja. Migracionim kretanjima također daju značenje.

Ključne riječi: epidemiologija samoubojstava, općina Osijek

Suicid je enigma i još uvijek predmet razmišljanja i rasprave znanstvenika raznih profesionalnih i istraživačkih orijentacija. Samoubilački čin, čini se svojstven samo čovjeku, star koliko i sam čovjek te prisutan u svim kulturama, ostao je do današnjih dana nerazjašnjen.⁷

Za Eskime je suicid moralna obaveza. Egipatski filozofi su ga dopuštali i podržavali. Zenon, Ciceron i Plinije stavljaju suicid na razinu kreposti, koji čovjeka uzdiže iznad samih bogova, dok ga Platon, Aristotel i Epikur osuđuju. Za Islam je najteži grijeh, a i kršćanstvo ima negativan stav prema suicidu.¹

Suicid je, dakle, utkan u kulturu kao sastavni dio općeg odgojnog postupka, koji nastoji razviti i usavršiti prvenstveno duhovne ljudske sposobnosti. Ovaj odgojni postupak izgrađuje mentalitet specifične aktivnosti i međuljudske sposobnosti svojstvene pojedincu ili zajednici, karakteristične za jedan narod, za jedno područje, i tako čini jedan životni nivo, standardno stanje, koje je manje ili više uzdignuto nad nekim prirodnim stanjem animalstva, divljaštva ili primitivnosti.⁶

Specifični doživljaji i mišljenje, vjerovanja i vrednovanja — rezultat su kulturnog i od »civilizacije« pretežno usvojenog oblika ponašanja, tehničke osposobljenosti i društvenih institucija. Jezik, znanost, filozofija, umjetnost, pravna i etička shvaćanja, te religiozna vjerovanja — kao glavni elementi kulture — pa sredstva i tekovine tehnike i ekonomike namijenjeni zadovoljavanju osnovnih bioloških potreba, ostvarivanju životnih udobnosti — kao materijalna kultura — razvijali su čovjeka kroz stečeno iskustvo i utjecaj društva.

Biopsihosocijalna osnova i kultura razvoja i življenja pojedincu će odrediti stil života, s kojim i smrt kao kraj života čini jednu cjelinu.⁸

Početak znanstvene ere, krajem 18. stoljeća, suicid se počinje promatrati kao rezultat bolesnog organizma i intrapsihičke dinamike, a u drugoj polovici stoljeća suicid je multifaktorijalno uzrokovan. Danas se temeljitije istražuje intrapsihičko, fiziološko, socijalno, ekonomsko i ukupno kulturno u etiologiji te pojave. David Hume, Russo, Wittgestein, Schopenhauer raspravljaju o suicidu, a glavna sociološka i psihološka istraživanja vezana su uz imena Emila Durkeheima i Sigmunda Freuda.^{2, 4} Za Stengela¹⁵ je suicid oblik komunikacije u času teške životne krize, odgovor na poremećenu globalnu komunikaciju, izlaz iz realne egzistencijalne krize, apel upravljen jednoj značajnoj

osobi-bližnjem, društvu. To je krik za pomoć koji nastoji proizvesti popustljivo ponašanje signifikantne osobe. Suicident je čovjek koji ostane sam, bez nade i izlaza. Tako Paul Valery kaže da je samoubojstvo odsutnost drugih ljudi, a Marle da je egzistencijalni očaj. Federn je 1929. godine pisao: »Samo onaj čovjek za kojeg netko drugi želi da umre, ubije se sam«.

METODOLOGIJA I CILJ RADA

S namjerom da utvrdimo pojavnost suicida na području općine Osijek i socijalno-psihijatrijske karakteristike samoubojica, pregledali smo sve spise (KU) prispjele u Općinski sekretarijat javne sigurnosti, u razdoblju od 1970. do 1984. godine.

Interesirali su nas odnosi suicida u selu i gradu, te utjecaj migracije kao sociogenog faktora na pojavu suicida i uopće na mentalno zdravlje. Zanimao nas je odnos okoline prema suicidu i razlogu suicida. Anketirani su i građani u mjestima s najučestalijim suicidima.

Za 15-godišnje razdoblje, na području općine Osijek u obradi suicida tražili smo slijedeće podatke o izvršiteljima: mjesto i godinu rođenja, mjesto i vrijeme izvršenja suicida, spol, zanimanje i mišljenje okoline o razlogu suicida.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Na području općine Osijek izvršena su 393 samoubojstva u razdoblju od 15 godina (1970—1984). Općina Osijek ima 160.000 stanovnika, od čega na grad Osijek otpada 120.000 stanovnika i na sela 40.000 stanovnika, pa je koeficijent samoubojstava u ovoj općini 16,1. Među izvršiteljima je 268 ili 68% muškaraca, a 125 ili 32% žena (tablica 1).

Najniži koeficijent samoubojstava bio je 1978. godine i iznosio je 8,48%, a najviši 1976. godine i iznosio je 24,3%.

Najučestalija dobna skupina među izvršiteljima suicida je između 41 i 50 godina i na oba kraja se smanjuje. U ovoj skupini su 82 suicida ili 20%, a zatim dolazi dobna skupina od 21 do 30 godina starosti. U skupini preko 60 godina je 110 izvršitelja ili 28%. Prosječna starost za oba spola je 48 godina, a najmlađi su prosječno imali 41 godinu (1974. i 1981), (tablica 2. i 3).

TABLICA 1.
SAMOUBOJSTVA NA PODRUČJU OPĆINE OSIJEK PO
GODINAMA I SPOLU

Godina	Muško	Žensko	Ukupno
1970.	22	10	32
1971.	13	16	29
1972.	14	7	21
1973.	19	7	26
1974.	12	5	17
1975.	17	8	25
1976.	27	12	39
1977.	18	12	30
1978.	10	4	14
1979.	17	4	21
1980.	21	7	28
1981.	19	12	31
1982.	20	5	25
1983.	15	10	25
1984.	24	6	30
Ukupno	268	125	393
%	68	32	100

TABLICA 2.
SAMOUBOJSTVA PO DOBNIM
SKUPINAMA

Dobna skupina	Broj
14 – 20	24
21 – 30	65
31 – 40	50
41 – 50	82
51 – 60	62
61 – 70	54
71 – 80	40
81 – 90	16
Ukupno	393

TABLICA 3.
PROSJEČNA STAROST SAMOUBOJ-
STAVA PO GODINAMA

Godina	Prosječna starost
1970.	47
1971.	54
1972.	43
1973.	50
1974.	44
1975.	41
1976.	48
1977.	53
1978.	44
1979.	46
1980.	50
1981.	41
1982.	54
1983.	56
1984.	50
Prosječna starost	48 godina

TABLICA 4.
SAMOUBOJSTVA PO ZANIMANJU I GODINAMA IZVRŠE-
NJA

Godina	Radnik	Domaći- ca	Ratar	Penzio- ner	Službe- nik	Učeni- k	Bez posla	Ukupno
1970.	5	7	7	5	1	2	5	32
1971.	4	10	7	4	—	1	3	29
1972.	6	6	4	2	—	1	2	21
1973.	9	4	7	2	1	2	1	26
1974.	3	3	3	4	—	2	2	17
1975.	8	3	1	5	1	2	5	25
1976.	10	7	7	5	—	1	9	39
1977.	8	6	6	8	1	—	1	30
1978.	6	3	3	—	2	—	—	14
1979.	8	—	1	6	—	4	2	21
1980.	9	1	1	6	—	—	11	28
1981.	11	4	6	6	—	—	4	31
1982.	12	3	2	6	—	1	1	25
1983.	9	2	1	5	3	—	5	25
1984.	16	2	2	6	1	1	2	30
Ukupno:	124	61	58	70	10	17	53	393
%	31	15	14	18	3	4	15	100

Izvršitelji suicida su po zanimanju radnici (124 ili 31%), kućanice (61 ili 15%) poljoprivrednici (58 ili 14%) i umirovljenici (70 ili 18%). Bez zaposlenja je bilo 53 ili 15% suicidnata (tablica 4).

U gradu je izvršeno 226 suicida, a na selu 167, pa je, s obzirom na raspored stanovništva u selu i gradu (40.000:120.000), koeficijent samoubojstava u selu 28, a u gradu 12,5.

U Osijeku je 63,1% doseljenika ili 73.320 stanovnika, a 46.680 rođenih Osječana. U petnaestogodišnjem periodu samoubojstvo je izvršio 51 Osječanin, i 175 doseljenika, pa je koeficijent samoubojstava rođenih Osječana 7, a doseljenika 15,5 (tablica 5. i 6).

Na području naselja Aljmaša, Dalja i Erduta (9.000 stanovnika) izvršena su 44 samoubojstva (kroz razdoblje od 15 godina), 24 domoroca i 20 doseljenika. Odnos domorodaca i doseljenika u ovim naseljima je 2:1. Koeficijent samoubojstava za ova tri naselja je 33 (tablica 6 A). Najučestaliji način samoubojstva u ovom kraju je vješanje (58%). Slijede: davljenje, bacanje pod saobraćajno sredstvo ili skok s visine, upotreba vatrenog oružja, trovanje i hladno oružje, uglavnom rez ili ubod nožem (tablica 7).

Samoubojstva su najučestalija u 11, 6. i 10. mjesecu, a rjeđa su u 12, 3. i 4. mjesecu (tablica 8).

TABLICA 5.
SAMOUBOJSTVA PO
MJESTU IZVRŠENJA I
GODINAMA

Godine	Osijek	Sela	Ukupno
1970.	19	13	32
1971.	14	15	29
1972.	9	12	21
1973.	10	16	26
1974.	9	8	17
1975.	16	9	25
1976.	22	17	39
1977.	12	18	30
1978.	9	5	14
1979.	13	8	21
1980.	22	6	28
1981.	19	12	31
1982.	15	10	25
1983.	16	9	25
1984.	21	9	30
Ukupno:	226	167	393

TABLICA 6.
SAMOUBOJSTVA
IZVRŠENA U OSIJEKU
(ODNOS ROĐENIH U
OSIJEKU I DOSELJENIH)

Godine	Rodeni u Osijeku	Doseljeni	Ukupno
1970.	2	17	19
1971.	3	11	14
1972.	3	6	9
1973.	4	6	10
1974.	2	7	9
1975.	4	12	16
1976.	5	17	22
1977.	2	10	12
1978.	—	9	9
1979.	3	10	13
1980.	4	18	22
1981.	4	15	19
1982.	3	12	15
1983.	6	10	16
1984.	6	15	21
Ukupno:	51	175	226

TABLICA 6 A
SAMOUBOJSTVA PO NASELJIMA I GODINAMA, ODNOS-
NO DOMORODAC – DOSELJENIK

Godine	Aljmaš	Dalj	Erdut	Ukupno	Domoro- dac	Doseljenik
1970.	1	—	1	2	2	—
1971.	1	4	—	5	2	3
1972.	—	—	2	2	1	1
1973.	—	1	1	2	1	1
1974.	—	2	—	2	—	1
1975.	1	1	—	2	2	—
1976.	1	4	1	6	3	3
1977.	—	2	2	4	2	2
1978.	—	2	—	2	—	2
1979.	1	2	—	3	1	2
1980.	—	3	1	4	4	—
1981.	1	—	—	1	1	—
1982.	3	2	—	5	4	1
1983.	—	2	—	2	—	2
1984.	—	2	—	2	—	2
Ukupno:	9	27	8	44	24	20

TABLICA 7.
NAČIN IZVRŠENJA SAMOUBOJSTVA PO GODINAMA

Godine	Vješanje	Utapljanje	Bacanje s visine i pod vlak	Vatreno oružje	Hladno oružje	Trovanje	Ukupno
1970.	14	5	10	1	1	1	32
1971.	16	6	3	3	—	1	29
1972.	13	3	1	3	—	1	21
1973.	18	4	1	2	—	1	26
1974.	11	5	1	—	—	—	17
1975.	12	3	3	4	1	2	25
1976.	20	5	2	2	5	5	39
1977.	16	4	3	2	1	4	30
1978.	8	1	3	1	—	1	14
1979.	16	—	2	—	2	1	21
1980.	16	2	2	3	2	3	28
1981.	17	4	3	2	3	2	31
1982.	20	2	2	1	—	—	25
1983.	16	4	—	1	2	2	25
1984.	17	3	3	2	2	3	30
Ukupno:	230	51	39	27	19	27	393

se napuštanje starog patrijarhalnog i religijom stvorenog morala vrši nešto brže, posebice u selima intenzivnog kontakta s gradom. Sve više se narušava seoska zajednica kao jedinstveno javno mnjenje sela, tako da je selo izrazito podvojeno (u istraživanim selima i fizički ispresijecano vikend kućama).

U ovoj novoj dinamici življenja, oni sa slabijom biopsihosocijalnom osnovom, postaju izgubljeni i otuđeni, bez interesa za život i bježe u bolest ili impulzivno izražavaju neslaganje s okolinom suicidalnim činom.

Veliki broj kućanica i poljoprivrednika među samoubojicama govori da je sukob starog i novog prisutan, te da on već duže traje, a oni ga teško doživljavaju.

U našem istraživanju je veoma interesantno razmišljanje okoline o razlozima samoubojstva. Bolest je na prvom mjestu uzrok suicida, jer za razumijevanje bolesnikovih patnji okolina ne pokazuje interes. Alkoholizam i besposlićarenje su za okolinu jedna od kategorija uzroka suicida.

Čini nam se da je suicid naših izvršitelja izvršen u stilu njihova života i rezultat njihovog životnog puta, dovršen u

TABLICA 8.
SAMOUBOJSTVA PO MJESECIMA IZVRŠENJA I GODINAMA

Godine	Mjeseci												Ukupno
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
1970.	1	2	4	3	3	3	6	2	1	6	1	—	32
1971.	3	—	1	2	—	1	5	5	6	3	3	—	29
1972.	5	3	2	1	1	4	—	—	—	2	3	—	21
1973.	4	—	2	—	1	6	4	2	1	1	4	1	26
1974.	1	2	1	—	1	1	3	1	1	3	1	2	17
1975.	5	1	—	4	1	3	2	1	3	1	3	1	25
1976.	1	—	5	1	7	3	2	2	5	3	8	2	39
1977.	—	2	—	2	3	2	2	5	2	4	7	1	30
1978.	4	2	—	2	1	2	2	1	—	—	—	—	14
1979.	1	2	2	3	1	2	2	1	2	2	3	—	21
1980.	—	—	2	4	4	6	1	5	3	2	—	1	28
1981.	6	3	1	1	3	2	1	2	3	3	3	3	31
1982.	2	1	3	3	4	2	—	2	1	2	2	3	25
1983.	3	1	3	2	2	1	2	2	3	2	3	1	25
1984.	2	3	4	4	4	2	2	2	2	3	1	1	30
Ukupno:	38	22	30	32	36	40	34	33	33	37	42	16	393

RASPRAVA

Brzi razvoj općine Osijek u poslijeratnom periodu, privredno i po broju stanovnika, čini je specifičnim privrednim i kulturnim središtem Slavonije. Od 80.116 stanovnika 1931. godine u Općini Osijek, broj stanovnika je 1984. godine narastao na 160.000, a među njima je 37% zaposlenih u društvenom sektoru i 16,5% su poljoprivrednici.

Učestalije pojave suicida nalazimo na selu, a najučestalije u najprivlačnijim naseljima općine Osijek, a Aljmašu, Dalju i Erdutu, mjestima gdje su izgrađene mnoge kuće za odmor (u posljednjih 15 godina izgrađeno je preko 900 kuća za odmor). Među izvršiteljima suicida nalazi se visoki postotak poljoprivrednika i kućanica, te apsolutno veći broj doseljenika. Taj postotak traži objašnjenja u biosocijalnoj osnovi stanovništva i sociogenim faktorima koji utječu na mentalno zdravlje i stvaraju povoljnu suicidalnu klimu na ovom području. Trebalo bi pronaći specifične biosocijalne stresne faktore, utvrditi njihovu trajnost, intenzitet i kumulativnost, a to zahtijeva temeljitu analizu supkulture i stila življenja stanovništva ovoga područja.

Na konačnu odluku o suicidu, mislimo da su značajno utjecali osamljenost u novoj supkulturi življenja i drugačije razumijevanje ove osamljenosti u novoj sredini življenja, ili barem takav osjećaj suicidanta.

Intenzivne promjene u selu i gradu i stvaranje novog »stila« življenja, borbom za materijalno, ne pružaju mogućnost potpunog zadovoljstva i identiteta, te svojom još nedovoljno strukturiranom kulturom ne daju čovjeku zaštitu već ga obeshrabruju. Rezultat je osamljenost i zatajivanje, ili pojava najrazličitijih psihijatrijskih simptoma. Na selu

nepovoljnoj životnoj klimi. Hall je 1915. godine povezao smrt s ponašanjem i simptomima koji mogu biti i psihijatrijski. Sve do tada je područje smrti bilo područje patologije i forenzike. Tek se u posljednje vrijeme smrt izučava kao jedna cjelina, sastavni dio čovjekova života, kao rezultat određenih psihobioloških medija. Suicid se pokušava definirati kao specifično biološka varijacija.³

U nas se izučavaju biološki, fizički i kemijski agensi, koji uvjetuju preosjetljivost organizma u određenim sociokulturnim uvjetima i oblicima života. Navode se destruktivni konflikti karakteristični za pojedina društva i kulture kao sociopsihogeni faktori, posebno za osobe s nedovoljno razvijenim obrambenim mehanizmima, koji se u nepovoljnom društvenom položaju suprotstavljaju konfliktnim situacijama.¹²

Međutim, mi u našem radu nismo ulazili u analizu suicidalnih faktora kako ih navode autori.⁵ U radu smo nastojali epidemiologiju suicida povezati sa određenim kulturnim faktorima i stilom življenja suicidanta. Čini nam se da je samoubojstvo uistinu reakcija na nepovoljne životne uvjete,³ a da je dinamika samoubojstva psihološki individualna i sociološka.¹³ Migracija kao dodatni napor adaptacije na nove uvjete i faktore života negativno se odražava na duševno zdravlje te stvara povoljnu klimu za suicidalni čin i jedan je od mnogobrojnih sociopsihogenih faktora.¹⁶ Suicid se uistinu može smatrati jednim od »seizmografa« koji registriira događaje u određenom društvu.¹⁰

Naši su rezultati bliži rezultatima istraživanja istraživača iz Beograda¹⁴ nego onih iz Ljubljane,¹¹ što je u skladu s našim razmišljanjima, karakteristikama i sličnostima kulture i življenja naših suicidanata.

ZAKLJUČAK

Epidemiologija samoubojstava na području općine Osijek govori da se općina Osijek sa koeficijentom samoubojstava od 16,1 nalazi između republičkog 18,7 i jugoslavenskog koeficijenta 14,2, a da se kroz period od 15 godina kreće po gradovima od 8,48 do 24,3. Karakteristike osoba koje su izvršile suicid govore da su migracija i novi stil življenja sociopsihogeni faktori koji sudjeluju u etiopatogenezi suicida i suicidalne klime. Stresno djelovanje je trajnije, intenzivnije i kumulativnije na selu, pa je tamo i učestalost suicida veća.

Iz sukoba supkultura, nove i stare, narasla je smanjena tolerancija i razumijevanja za suicidalnog bolesnika, a ovo je novi sociopatogeni faktor u etiopatogenezi suicida.

Iz rađa je vidljivo da su u određenoj sredini biološki i psihološki, socioekonomski i sociokulturni faktori u pojedina u stalnoj interakciji, te da kao cjelina nisu dovoljno istraženi, posebno u dinamičnim migracionim kretanjima danas. Ovo područje otvara široko vrata istraživanju zbog izrade specifičnih programa prevencije u određenim supkulturama i za određene kategorije, te zbog potrebe trajne humanističke edukacije čovjekove svijesti kako bi bolje razumjeli poteškoće suicidalnih osoba.

Prema mišljenju okoline, bolest dolazi na prvo mjesto kao uzrok samoubojstava dok su alkoholizam i besposličarenja u istoj kategoriji.

LITERATURA

1. Biblija, Stari i novi zavjet, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1976.
2. Durkheim E. Le suicide, PUF, Paris, 1960; 461.
3. Freedman AM, Kaplan HJ, Sadock BJ. Comprehensive text book of psychiatry, II Edited by Baltimore, 1978; 1748–59.
4. Freud S. Nova predavanja, Autobiografija, Matica srpska, Novi Sad, 1969.
5. Kapamadžija B. Suicidogeni faktori, Zbornik radova II jugoslavenskog simpozija o prevenciji suicida, Galenika, Beograd, 1976; 5–17.
6. Krstić K. Enciklopedija likovne umjetnosti, Jugoslavenski leksikografski zavod Zagreb, 1974; 262–3.
7. Mandić N, Blažek P. Moralno socijalni aspekti samoubojstva u Popovcu, Soc Psih 1983; 11:203–10.
8. Mandić N, Radaković D. Analiza samoubojstva u jednoj supkulturi, Engrami 1981; III(1–2):227–34.
9. Milčinski L. Prilog razumijevanju etiopatogeneze suicida, Simpozij o neurologiji i psihijatriji, Lek, Ljubljana 1969; 439–46.
10. Milčinski L. Razmišljanja o specifičnostima samoubojstva u Jugoslaviji, Zbornik radova II jugoslavenskog simpozija o prevenciji suicida, Galenika, Beograd 1976; 99–108.
11. Pečar J. Prostorni aspekti samoubojstva u Ljubljani, Zbornik radova II jugoslavenskog simpozija o prevenciji suicida, Galenika, Beograd 1976; 115–25.
12. Peršić N, Muačević V. Einfluss des Umweltfaktoren auf das Entstehen und den Verlauf endogener Psychosen. Soc Psih 1980; 8(2):83–92.
13. Riengel E. Der Selbstmord, Maundrich Wien, 1953.
14. Stanojević D, Pirožkov B. Neke karakteristike pokušaja samoubojstva i samoubojstva u Beogradu, Zbornik radova II jugoslavenskog simpozija o prevenciji suicida, Galenika, Beograd, 1976; 127–37.
15. Stengel E. Suicide and attempted suicide, Penguin Books, Harmondsworth 1964.
16. Uglešić B, Bokun P. Psihijatrijski aspekti ekonomske migracije. Soc Psih 1975; 3:205–13.

Abstract

EPIDEMIOLOGY OF SUICIDES IN THE DISTRICT OF OSIJEK

Nikola Mandić, Đuro Radaković and Željko Živković
Clinic of Psychiatry General Hospital Osijek, District Police
Department of Osijek and First Aid Station Osijek

Authors analyse 393 cases of suicide in the District of Osijek, registered in the District Police Department records in the period from 1970 to 1984.

The following data about the suicides were considered: place of birth, life-style, the place and the way of committing suicide, occupation, sex, age, as well as the reason(s) for committing suicide in the opinion of the social environment.

Suicides in town were compared to those in the country. Special attention was paid to suicides committed in three villages of Osijek district (Aljmaš, Dalj and Erdut), recently attractive for the inhabitants of Osijek to build their country houses.

The epidemiological survey of the incidence of suicides shows that in this region suicides in the country are more frequent than in town, the most frequent place of committing suicide being the building site of suicide's own country house. The analysis of suicides in town shows that they are more frequent among immigrants. Most suicides in young population happened in January. Sex distribution of suicides is 268:125 in favour of the males, with a relatively high percentage of housewives among suicides.

Authors point out the connection between cultural development, culture of living and life-style on the one hand, and the decision to commit suicide as well as the decision about the way of doing it on the other. They also stress migration movements.

Key words: epidemiology of suicides, District of Osijek

Received: August 18th, 1988